

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3-50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Ofensiva lui Sarrail și contra ofensiva bulgară în Macedonia

Geneva, 25 Sept. — »Echo de Paris« află dela corespondentul său din Salonic: Ofensiva bulgară în Macedonia, în a doua jumătate a lunii August, a început în aceiași zi în care România a semnat acordul cu Ententa. Corespondentul francez recunoaște că ofensiva neașteptată a bulgarilor a silit pe generalul Sarrail să-și schimbe planul de operație. Este fals să se afirme în presa franceză că bulgarii s'au retras în dezordine la Florina. Din contră, ei au opus o rezistență îndărătnică și au dispus de o puternică artilerie condusă de germani. Transportul de întăriri și de provizii din Salonic se făcea cu greu din cauza unei linii ferate.

Ziarul »Radical« observă că pozițiile bulgarilor sînt foarte puternice și favorabile pentru apărare. De aceia înaintarea trupelor Ententei merge încet, căci rezistența bulgară poate fi frântă

numai prin mari mișcări de împresurare. Aceasta reclamă însă timp.

Sofia, 25 Sept. — Comunicatul bulgar dela 24 Sept anunță: În regiunea Florina, situația e neschimbată. Eri, la 23 Sept. dușmanul și-a continuat atacurile pe înălțimea Kaimakcalen. După o lungă pregătire artileristică, infanteria dușmană și coloanele cu granate de mână au pornit la atac contra flancului nostru drept, apoi contra flancului stîng și apoi centrul pozițiilor noastre. Dar trupele noastre bune, lăsând pe dușman să se apropie 50 până la 60 pași de tranșeele noastre, au deschis un violent foc de puști și mitralieze și au respins cu mari pierderi pe dușman. Pe frontul Struma, bombardare vie. Mai multe batalioane dușmane au pornit la atac contra satelor Nevolen, Dolno, Karadjov și Gudeli, dar au fost respinse.

Maiorul Morath despre situația luptelor cu România

Viena, 25 Sept. — În »Neue Freie Presse« cunoscutul critic militar, maiorul Morath face următoarele aprecieri:

În fața importantei linii ferate Constanța-CerNAVODA au loc înverșunate lupte. O decisivă nu-i cunoscută încă. Și nici nu trebuie să ne mirăm, căci dușmanul știe despre ce e vorba acolo. Chiar criticul militar francez Beranger, observă în ziarul »Action«: Dacă Germanii în unire cu turcii reușesc să se menție tare în Bulgaria atunci Rusia ar fi din nou în cursul iernii tăiată de Marea mediterană. Și ar rămâne pentru transportul de munițiuni și trupe numai portul Arhangelesc, care în câteva luni îngheață. Și România ar fi în cazul acesta izolată de apus, și închisă între puterile centrale, Bulgaria și Turcia. N'ar putea dobândi nici material de război, nici n'ar putea exporta cereale. Când Beranger a scris aceasta, se dedeau lupte la Dobrici și Turtucaia a fost luată. Ce ar spune el acum. Cu spaîma va lua cunoștință și de succesele puterilor centrale în Ardeal, cari înaintează metodic și cu încredere.

Monarhia se poate bucura de telul cum e mă-

turat invadatorul din Ardeal. La nord unde s'au unit oștile române și rusești — românii n'au trecut de regiunea de unde isvorește Bistrița și Dorna. În regiunea Carpaților ungari de răsărit, a muntelui Kelemen și pe înălțimile și văile muntelui Gorgeny — le vin în cale pretutindeni atacatorii noștri aliați. Incercarea românilor de a trece Oltul, în regiunea orașului Făgăraș a eșuat. În regiunea Sibiului pornim la atac din două părți. Foarte îngrijitoare pentru români, e situația în valea Jiului. Românii au fost respinși dincolo de pasul Surduc. Atacul generalului Staabs a mers acolo în mod energic și fericit.

Acolo în pasul Vulcan, am pătruns deja pe teritoriul român, și zilele viitoare vor arăta cum știm să ne folosim de această situație. Astfel că România de fapt se află între două atacuri, și n'împrejurări grele trebuie să-și apere propria-i piele pe »linia internă«, și mai are pe deasupra de păzit lungul front dunărean, care pentru o trecere bulgară e mult mai favorabil din considerații geografice.

Războiul cu România

Două divizii române respinse la Sibiu. — 3 ofițeri și 526 soldați români respinși. — Atacuri române la Pasul Vulcan respinse. — Care e situația în Dobrogea. — Ce spune comunicatul român.

De pe frontul românesc au sosit următoarele știri:

(23 Sept.) Pasul Vulcan este curățit de dușman. La Sibiu a fost respins atacul întreprins de două divizii românești. În mâinile noastre au rămas 3 ofițeri și 526 soldați români. La sud de Holzmany, dușmanul a dat puțin îndărăt trupele noastre de siguranță.

Höfer, mareșal locot.

De ambele părți de Sibiu au atacat vre-o 2 divizii românești. Ele au fost respinse de detașamentele noastre de siguranță cu pierderi singeroase foarte însemnate. La contra-atacuri am făcut prizonieri 3 ofițeri și 520 soldați.

La muntele St. Janos, posturile noastre au fost retrase în cursul nopții. Pasul Vulcan a luat de noi și e afirmat contra incercărilor de recucerire dușmane.

La armata mareșalului Mackensen:

În Dobrogea atacuri românești aproape de Dunăre și la sud-vest de Topraisar au eșuat.

v. LUDENDORFF

(24 Sept.) În regiunea pasului Vulcan au fost respinse atacuri române.

La Sibiu, și pe frontul de răsărit al Ardealului, nimic important.

Höfer, mareșal locot.

La pasul Vulcan și la apus au fost respinse mai multe atacuri românești.

În Dobrogea nimic important.

v. LUDENDORFF

Comunicatul bulgar anunță:

De a lungul Dunărei nu s'au produs evenimente. În Dobrogea ziua de ieri a fost ceva mai liniștită. Incercarea dușmanului de a înainta spre satul Mustafa Azi, a fost zădărnicită de focul nostru de artilerie și de apariția cavaleriei noastre. Dușmanul s'a întors în pozițiile lui. Pe restul frontului, lupte mai mici între detașamentele avansate, cari au avut rezultat favorabil pentru noi. De a lungul coastei Mării negre e liniște.

Comunicatul român dela 23 Sept. anunță:

Pe frontul de nord și nord-vest, atacul nostru la vest și sud-vest de Dorna Vatra a făcut progrese. Trupele noastre au înaintat pe muntele Kelemen. Pe restul frontului lupte între detașamente de recunoaștere. Pe frontul sudic, Dobrogea, canonadă. Pe flancul nostru stîng, lupta a fost cam vie. Ea s'a terminat cu retragerea dușmanului. Pierderile lui în bătălia terminată la 20 Septembrie erau mari. Pe frontul unei singure divizii am cules 5000 puști.

Intoarcerea miniștrilor și consulilor români

Din Copenhaga se anunță că o telegramă din Malmö (Norvegia) vestește că miniștrii României din Viena, Sofia și Constantinopol cu personalul lor de legatie, în total 100 persoane, au sosit ieri acolo. Ministrul României la Berlin, d. Beldiman, nu se află în tovărășia lor, ci a sosit la Copenhaga.

Care e situația în Dobrogea

Ziarul englez »Times« află de la cartierul general român, că rușii și românii primesc încreșturi noi întăriri în Dobrogea. În Ardeal însă au fost întărite trupele austro-ungare. Românii ridică fortificațiuni în jurul localităților mai mari.

Din Petersburg vine știrea, că românii continuă să evacueze teritoriul din îndărătul puternicei linii de apărare din Dobrogea, unde sînt concentrate forțele ruso-române.

»Novoje Wremja« află din București: Portul de război Constanța apare amenințat, prin operațiunile din urmă. Flota a părăsit acest port retrăgându-se în delta Dunărei. Totuși, când necesitatea o va cere, flota va participa la luptă, dinspre mare. Din Constanța, au fost ransportate mari cantități de cereale. Este însă îndoielnic, dacă toate producțiile de acolo vor putea fi îndepărtate la vreme, căci se simte mare lipsă de materialul de transport. Acum nu se poate încă afirma cu siguranță dacă linia de la valul lui Traian, se va putea ține bine.

Filipescu în ziarul său »Epoca« arată pericolul izolării Dobrogei de România și atacă conducerea militară română. E stupid, să se afirme că Dobrogea nu-i atât de importantă și că de aceea s'a neglijat cu luarea de măsuri mai importante. În Dobrogea e intrupată gloria armatei române. Poate că ar fi mai de folos să lăsăm de o camdată din mână prađa din Ardeal, pentru a ne clibera cel puțin spatele.

Ce s'a găsit la prizonierii ruși din Dobrogea

— Printre prizonierii ruși din corpul 47 de armată, cari au luptat în Dobrogea, s'a găsit un ordin de zi al comandantului, foarte interesant, datat din Reni 27 August, în care între altele se spune:

Pe ziua de azi România a declarat război Austro-Ungariei și stă alături de Ententa în lupta pentru dreptul oprimat al oamenilor și pentru distrugerea barbariei. Cu un »ură« răsunător, salut corpul viteaz al noului aliat. Fie ca în aceste zile mari, România să repurteze victorie. Trăiască România și regele ei.

Corpul al 47-lea rus se află la 27 August de armata română. Forța noastră trebuie să o îndreptăm contra dușmanului dela frontul de sud, care amenință flancul și spatele României, care luptă pentru libertate și independență. Pumnul vostru trebuie să fie mai puternic, mîna voastră trebuie să fie mai repede ca pîna acum. Mă îndrept și către voi, soldaților sârbi, cari aveți fericirea să luptați pentru patria voastră umilită, pentru eliberarea slavilor. Gîndiți-vă la copii, părinții și femeile voastre, cari suferă sub robia austro-ungară. Trăiască Serbia mare, trăiască regele Petru.

Soldații! Gîndiți-vă că în România reprezentanții armata rusă, vă cer de aceea disciplina cea mai strictă, respectul proprietății străine. Cine va primumi daune populației aliate liniștite, va fi aspru pedepsit. Cu toți vor fi responsabili. Aceasta le pentru trupele sârbești.

În Dobrogea luptați pentru cauza rusă, care e cauza comună pentru sârbi și români. Frații de arme! Vă cer încredințare și cu românii aliați.

Generalul Zaponiakovski.

Ambasadorul bulgar Radew despre politica României

»Vossische Zeitung« publică un interviu ce l'a obținut profesorul Stein cu fostul ambasador al Bulgariei la București, Radew. Acesta a declarat între altele următoarele:

— Eu mi-am adaptat metoda mea politică la București cu moravurile țării românești. Dacă

în Germania, știu că la bărbații de stat poți conta absolut pe cuvîntul dat, în România trebuie să îți mai mult seamă de fapte, decât de persoane. — Dela izbucnirea războiului european, m'am văzut numai de două ori cu Brătianu, și asta numai câte 5 minute, și mi-a fost destul ca să cunosc pe Brătianu. Odată i-am comunicat acestuia că am o promisiune categorică din partea unui ministru al său. Brătianu

mi-a răspuns: Ai această promisiune în scris? Asta mi-a fost de ajuns, ca să știu ce mai pot aștepta dela Brătianu. Acesta tot credea că fine în mână pe reprezentanții Ententei, și de fapt aceștia l'au avut cu desăvîșire pe prim ministrul român în mâinile lor și la momentul potrivit au strîns lațul ce l'a pus el singur de gât. România a intervenit în război, mai curînd decât ar fi voit Brătianu.

MERSUL RĂZBOIULUI

Rușii atacă iară în masse mari

Românii respinși la Dorna Vatra. — 15 Zeppelinuri aruncă bombe asupra provinciilor engleze. — La Somme și Meuse ofensiva anglo-franceză a fost reluată. — Bulgarii au succese pe frontul macedonean. — Venizelos domiește în Grecia, alături de rege.

De pe frontul rusec au sosit următoarele știri (23 Sept.) Pe frontul arhiducelui Carol: În colțul celor trei țări, la sud de Dorna Vatra, am respins printr'un contra-atac delașamentele românești. Altfel au urmat lupte mai violente numai la sud-vest de ferma Luczina și în regiunea Ludova.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

Dela armata generalului Böhm Ernolli se anunță acum că la 19 Sept. un aeroplan austro-ungar a doborît două aeroplane dușmane. La armata generalului Terstianski, de ieri dimineață lupta s'a oprit, afară de focul de artilerie.

Höfer, mareșal locot.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

La Korintza au eșuat puternice atacuri ruse.

Pe frontul arhiducelui Carol:

La nord de Carpați nici o schimbare. În Carpați luptele s'au mai potolit. Atacuri izolate dușmane au rămas infructuoase.

v. LUDENDORFFE

(24 Sept.) Pe frontul arhiducelui Carol:

La răsărit și la nord de Kirlibaba dușmanul continuă cu îndărătnicie atacurile lui. La răsărit de această localitate, massele rusești după un slab succes prim — au fost oprite și celelalte atacuri respinse.

La sud-vest de ferma Luczina, s'a prăbușit și eri un puternic asalt rusec — al șaptelea din ultimele zile — în fața frontului honvezimei din Budapesta. În regiunea Ludova au fost iară smulse dela dușmanul avantagiile ce le-a dobîndit în luptele recente.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei: La Zborov și Siretul de sus, ruși după o pregătire artileristică de zile, au aruncat iară forțe puternice la atac. Mai multe asalturi în masse au fost respinse la început, dar după amiază rușii au reușit să pătrundă în liniile noastre la nord-est de Pelepniki. Un contra-atac de noapte după lupte inverșunate ne-a dus la recucerirea completă a tuturor pozițiilor. Am făcut peste 700 prizonieri și am capturat 7 mitralieze. Perderile singeroase ale dușmanului corespund cu chipul lui de a purta luptele.

HÖFER, mareșal locot.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

Cu masse puternice rușii au atacat de cinci ori între Siret și Stripa, la nord de Zborov. La Manajov dușmanul a pătruns. În contra-atacuri a fost din nou respins și a lăsat în mâinile noastre peste 700 prizonieri și 7 mitralieze. Mai departe la sud s'au prăbușit toate atacurile cu grele pierderi în fața liniilor noastre.

Pe frontul arhiducelui Carol:

În Carpați, am câștigat după atac, părți din pozițiile ce le-am pierdut în luptele trecute între Ludova și Baba Ludova, precum și pe panta de răsărit de Cimbro Slapoa.

La nord-est de Cirlibaba sînt lupte îndărăt-nice în curs.

v. LUDENDORFFE

Din Balcan au sosit următoarele știri: (23 Sept.) Comunicatul german anunță de pe frontul macedonean: Incercări zadarnice de atac și în unele locuri o vie acțiune de artilerie din partea dușmanului. Terenul la sud de Belasica-Pianina până la Krusa Balkan a fost evacuat de trupele Ententei.

Comunicatul bulgar anunță:

Pe înălțimea Stranaretska Planina am luat cu asalt panta muntelui la sud de satul Popli. Dușmanul s'a retras în dezordine și a lăsat un mare număr de morți și răniți. În regiunea Florina e liniște. Pe înălțimea Kaimakualan violent foc de artilerie de ambele părți și slabă acțiune de artilerie. În valea Moglenița greu foc de artilerie. Artileria noastră a risipit numeroase concentrări dușmane. La apus de Vardar greu foc de artilerie și la răsărit tot așa. Pe muntele Belașița și pe frontul Struma slab foc de artilerie de ambele părți.

— Reprezentanții Ententei la Atena, au prezentat guvernului grec o nouă notă în care îi cer o atitudine precisă contra puterilor centrale.

Ententa e foarte amărâtă de faptul că Grecia oficială pune mereu greutăți armatelor Ententei care e angajată acum în lupte grele cu bulgarii. Venizelistii cari speră într'o revoluție în toată Grecia, sînt incredințați că puterile Ententei nu vor mai tolera politica de tărăgănare a Greciei.

Venizelos a sosit la 20 Sept. în taină în Salonic. Se așteaptă acolo surprize politice. Ai impresia, că Venizelos dohnește în Grecia, alături de regele Constantin.

Ziarele engleze vorbesc mereu de mișcări revoluționare în Grecia. Insulele Lemnos, Chios, și Thasos, nu mai sînt administrate din Atena. Cercul Epir s'a declarat independent. Cercul Larissa ezită încă. Numai Atena și Pelepnos au rămas încă loiale față de rege.

— Ambasadorul Greciei la Berlin a comunicat ministrului de externe german, că guvernul grec ar dori ca al patrulea corp de armata grec adus în Germania, să fie dus curînd în Elveția, și de acolo îndărăt în Grecia. Ministrul de externe german a răspuns că consideră trupele grecești ca oaspeți și e dispus să satisfacă cererea guvernului grec, dar trebuie să avem garanții, ca aceste trupe să nu fie smulse patriei lor, pe drum, de către Ententa.

Dela 1 Septembrie, prețul ziarului nostru se urcă la

10 fileri exemplarul

asta în urma marelui scumpete a hîrtiei și ce lăluat material necesar tipăritului unui ziar.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Culmea Muntelui Cimone aruncat în aer de trupele noastre. — 427 prizonieri italieni. — Prada noastră dela ofensiva contra Italiei.*

De pe frontul italian, comunicatul lui Höfer anunță următoarele știri:

(25 Sept.) Pe platoul Carst au fost respinse mai multe încercări de apropiere ale dușmanului. Pe frontul Dolomiților a eșuat un atac dușman de noapte asupra pozițiilor noastre dela pantă muntelui Sief.

La nord de Arsiero, trupele noastre au făcut să sară în aer culmea muntelui Cimone, ce-l țin ocupat italienii dela 24 Iulie, și am făcut prizonieri 13 ofițeri și 378 soldați.

O escadră de aeroplane dușmane a aruncat bombe asupra Puntei Salvore (la sud-vest de PIANO) dar fără efect.

Höfer, mareșal locot.

(24. Sept.)

În sectorul sudic al platoului Carst, au urmat lupte în cari, trupele noastre au capturat o mitralieză. Pe frontul Fassan, atacul unui batalion dușman contra pozițiilor noastre de la Cardinal a fost respins prin focul nostru.

Cum s'a stabilit de abea acum, locotenentul Möker, fără să-i pese de rana ce a căpătat-o a condus admirabil aruncarea în aer a culmei Cimone, care a fost de un efect nimicitor. O companie italiană a fost cu totul acoperită de dărâmturile de stînci. Detașamente din regimentul nostru de infanterie nr. 59, a prins restul garnizoanei italiene dela spate și în flanc. Numărul prizonierilor s'a urcat la 427, au mai fost capturate și 2 mitralieze. Muntele Cimone stă de atunci sub focul viu al artileriei dușmane.

— De oarece în ziarele Ententei se spune că nu sunt adevărate știrile date de conducerea armatei austro-ungare asupra prăzei făcute de la Italiani, cu ocazia ofensivei noastre în Italia dela 15 Mai până la 3 August — un nou comunicat oficios din Viena declară categoric, că în această ofensiva — am luat dela italieni 49.149 prizonieri, 320 tunuri, 201 mitralieze, 126 cai, 8 automobile, 600 biciclete și 25 care cu muniții.

LUPTELE DIN APUS

— *Bătălia dela Somme a fost reluată. — Socialiștii francezi și pacea. — 37 aeroplane anglo-franceze doborâte în 2 zile. — 16 Zeppelinuri bombardează Anglia. — 2 Zeppelinuri distruse.*

De pe frontul anglo-francez, comunicatul german aduce următoarele știri:

(25 Sept.) La armata prințului Rupprecht: La nord de Somme, bătălia a început din nou. După o urcare continuă a focului de artilerie, — francezii au atacat linia Comble-Rancourt, dar n'au avut succes, și nici englezii cari au cerat să înainteze la Courcellette.

La 22 Sept. au fost respinse atacuri parțiale la ferma Mouquet și la Courcellette.

În lupte aeriene la nord de Somme, am doborât 11 aeroplane dușmane.

(24 Sept.) Pe frontul prințului Rupprecht al Bavariei:

Bătălia dela Somme este iară în plin curs.

Lupta de artilerie între Ancre și Somme este de o violență rară. Atacuri dușmane în cursul nopții la Courcellette, Rancourt și Bouchavesne au eșuat.

Pe frontul moștenitorului de tron german:

În regiunea Meuse, a crescut focul de artilerie în câteva sectoare la dreapta rîului.

Pe întreg frontul vie acțiune a aeroplanelor la liniile noastre și cele dușmane. Aceste lupte

aeriene au fost favorabile pentru noi. Am doborât 24 aeroplane, dintre cari 20 la rîul Somme. Locot. Buddecke, sublocot. Wintgens și Hühendorf s'au distins cu deosebire în aceste lupte. Pierderile noastre sunt de 6 aeroplane.

La 22 Sept. aeroplane dușmane au aruncat bombe asupra orașului german Mannheim, omorînd o persoană și pricinind oarecari stricăciuni. — Aeroplane dușmane bombardînd și liniile dîntărătul frontului nostru, a omorît la Lille 6 persoane și a deteriorat 12 case. Un Zeppelin a bombardat la 22 Sept. lucrările militare din Boulogne.

v. LUDENDORFF

Șeful amiralității germane anunță:

La 20 Sept. mai multe escadre de Zeppelinuri au bombardat Londra și locurile militare pe Humbe, ducatele centrale ale Angliei, printre cari Nottingham și Sheffield. Pretutindeni s'a putut observa succesul prin incendii puternice, cari s'au putut vedea încă multă vreme. Zeppelinurile încă pe drum, înainte de a trece peste coasta engleză au fost bombardate de vapoarele de pază, iar în timpul atacului au fost luate sub foc în mod extra-ordinar de bateriile engleze. Cîteva din aceste baterii au fost reduse la tăcere. Două Zeppelinuri au căzut jertfa focului de tun peste Londra. Celelalte s'au întors neatinse.

— Un comunicat englez anunță despre acest nou atac al Zeppelinurilor: 14 sau 15 Zeppelinuri au luat parte la acest atac. Asupra Londrei au zburat numai două, la miezul nopții. Focul tunurilor noastre i-a gonit. Ele au aruncat totuși bombe în părțile de sud, sud-vest și răsărit. Au fost omorîte 28 persoane și 99 rănite. Erau 2 Zeppelinuri de construcție nouă. Unu a căzut în flăcări și cu echipajul întreg a fost distrus. Echipajul celuilalt Zeppelin, 22 ofițeri și soldați au fost prinși.

— Comunicatul francez dela 22 Sept. anunță că dela începutul ofensivei anglo-franceze la 1 Iulie până la 18 Septembrie s'au făcut prizonieri 55.800 germani, din aceștia numai francezii au prins 54.050 germani.

— Grupa parlamentară a deputaților socialiști francezi, cu excepția deputaților Blanc, Brizon și Raffin Dughens, au făcut o declarație în cazul că vor vota nouile credite militare, și că nici un socialist francez nu poate accepta o pace, din care Franța ar ieși micșorată. Sintem dar gata la toate eforturile pentru a asigura integritatea teritorială a Franței și pentru redobîndirea Alsaciei-Lorena, pentru restabilirea completă economică și politică a Belgiei și Serbiei. Socialiștii cer Ententei să accelereze o ra păcii, printr'o acțiune diplomatică cu totul clară.

— În Camera franceză, socialistul Raffin Dughens contra părerei celorlalți socialiști francezi, a luat cuvîntul spunînd, că dacă socialiștii n'au putut împiedica războiul — trebuie să încerce să-i puie capăt. »Voim pacea, chiar dacă nu o pace cu ori-ce preț — dar trebuie de pus capăt măcelului. Folosind expresia »Tovarășii germani« el provoacă un sgomot colosal în Camera franceză, și președintele îl obligă să-și retragă aceste cuvînte.

— Starea de asediu a fost proclamată în Londra, Birmingham, Sheffield, Glasgow și Nottingham.

Avis abonaților noștri!

Rugăm pe acei din abonații noștri cari cer schimbarea adresei, să trimeată o taxă 40 fileri în mărci, pentru că dă mult de lucru și administrației și tipografiei noastre, mai ales că avem câte o sută la zi, așa că trebuie să angajăm persoane anume pentru scimbul adresei.

Știrile zilei

Privești din poru

Ce amplă și sonoră e viața care bate
În portul larg în care m'am legănat de mult
Cu ritmul lent și dulce al bărcilor legate
Și 'n atmosfera plină de muncă și tumult!

Cu fulgerii 'n zigzaguri pe apă trec lăstunii,
Privesc la valul verde cum clatină ușor
Orașul de catarguri, de pânze și de funii —
Orașul veșnic alut și veșnic călător...

Mă cheamă depărtarea cu glasuri de sirene
Trec iahturile albe cu mersul lor solemn,
Pe borduri marinarii bătrâni, înbiși alene.
Dorm, cântă sau fumează din pipele de lemn.

Și iată salahiștii cu pasul lor andante
Cum sue și coboară într'un șirag etern;
Sub greaua lor povară privind-îi larg o! Dante,
Ai crede că sunt umbre din vechiul tău infern!

În uriașul pînțec al negrelor vapoare
Porumbul blond, în ritmul lopeței monoton.
Ca mii de stropi de aur se risipește 'n soare
Iar aerul apasă de fum și de gudron.

Și toată viața asta o simt cum se frământă
O simt cum năvăleşte în singele meu cald;
Ah! toată viața asta în sufletul meu cântă
Cu soarele, cu vîntul; cu valul de smarald.

MIRCEA D. RADULESCU

Pentru — ajutorarea refugiaților din Ardeal

s'a ținut o conferință la ministerul de interne, sub prezidiul ministrului titular, Ioan Sandor, la care au luat parte și ceilalți miniștri interesați, primarul Budapestei, reprezentanții presei și altor instituțiuni sociale.

Ministrul de interne a declarat că se va satisface cererea refugiaților de a se procura tuțuora de lucru. Pentru aceasta s'a deschis o centrală de mijlocire de muncă. Ministrul de interne și-a afirmat convingerea că marile forțe armate aliate vor goni în curînd pe dușman din Ardeal, cum a fost gonit acum din comitatul Hunedoara. Așa că necesitatea sprijinirii refugiaților va avea o durată provizorică.

Cum se pedepsește la Viena

La Viena a fost condamnată la 4 luni închisoare femeia Barbara Pirkel, fiindcă a vîndut carne cu un deca mai puțin decît a fost plătită.

Pentru transportul ouălor

pe căile ferate, vapor, sau automobil, se cere de azi încolo și certificate speciale de transport

Pietre în loc de salamă

Societatea de credit și consum din Ungvár a comandat din Budapesta o ladă cu salam. Lada a sosit, greutatea corespundea cu cea indicată în buletinul de expediție. Comanda era destinată pentru armată, și lădița a fost deschisă la gară, în prezența unui locotenent. A fost găsită în ea numai două rude de salam și multe pietre. Poliția cercetează.

Despre împărțirea în patru a bancnotelor de 2 coroane

Banca austro-ungară anunță publicul, că numai în cazurile extreme să se folosească de acest procedeu, numai când lipsa de bani mărunți nu se poate în nici un chip înlătura — căci ruperea în patru a bancnotelor, constituie o pagubă pentru bancă.

Urcarea taxelor poștale

După noul acord poștal încheiat între Ungaria, Austria și Germania, se va urca și la noi în monarhie, taxele poștale, tot așa cum s'au urcat și în Germania. Dela 1 Octombrie va intra în vigoare noul tarif poștal, după care porțile scrisori până la 20 grame va fi de 15 fileri, la un plus de 20 grame se va urca cu 5 fileri. În corespondența locală rămâne în vigoare portul redus. Cărțile poștale vor costa câte 8 fileri, cărțile poștale efectuate de firmele comerciale și industriale particulare vor costa 10 fileri porto. Pentru tipărituri se va percepe o taxă poștală de 3 fileri de 50 grame. Pentru tip. de 10 grame rămâne în vigoare tipul de porto unghurese de 2 fileri. Pentru o expediție mai urgentă a tipăriturilor intră în vigoare o nouă taxă de 2 fileri. — Pentru expediția de mostre se percepe 3 fileri de 50 grame. Intră în vigoare apoi mandatele poștale de câte 20 fileri pentru expediția până la 20 cor.

Pentru pachetele poștale de câte 5 kgr. se percepe 70 fileri, până la 10 kgr. 1 cor. 50, până la 15 kgr. 2 cor. 50 fil., până la 20 kgr. 3 cor. 50. Pentru mandatele poștale se va percepe 15 fileri la expediția de 10 coroane, și la 50 cor., un plus de 5 fileri.

Taxele pentru scrisorile recomandate rămân aceleași de 25 fileri.

În urma introducerii nouilor taxe poștale, se vor pune în circulație și mărci noi de 2, 3, 5, 6, 10, 15, 20, 25, 50, 78 și 80 fileri de 1 și 2 coroane. Cele vechi rămân încă în vigoare.

Arta de a te îmbogăți

de ANDREV CARNEGIE

miliardar american

Vreți să vă îmbogățiți?
Începeți prin a fi săraci.
A. Carnegie.

VII.

Secretul Succesului

Celălalt însă, care izbuti să sară apa, se antrenase pentru aceasta; știa precis până unde poate să sară. Era absolut sigur că va sări apa, dovedind că e cu judecată.

Prestigiul e mare lucru. Un tânăr care are reputația că reușește în tot ce întreprinde, vede pe fiecare an câmpul lui de operație întinzându-se și sarcinile ce i se încredințează ajungând din ce în ce mai mari. De altă parte, omul care e silit să mărturisească o neizbândă și să ceară ajutorul unui amic pentru a face o nouă încercare, e într-o stare foarte tristă.

O prejudecată dispărută

Dacă tânărul nu găsește poezie în afaceri, de vină nu sunt afacerile, ci el însuși.

Priviți minunățiile, tainele descoperite de recente invențiuni datorite electricității de pildă, cu forțele ei necunoscute și chiar nebănuite. Trebuie să fie foarte stupid și foarte prozaic acela care, ocupându-se cu electricitatea sub orice formă, nu se simte înălțat deasupra monotoniei afacerilor, în regiunile misterului. Afacerile nu constau numai în dolari. Bani sunt numai învelișul afacerii. Fructul se găsește înăuntru și nu devine gustos decât târziu, pe măsură ce se dezvoltă cele mai înalte facultăți ale omului.

Pe vremea domniei militarismului și a forței barbare, omul de afaceri era foar-

te mult disprețuit. Cât s'au schimbat de atunci timpurile!

Unul din cei mai influenți oameni politici ai Angliei—poate cel mai influent—est ducele de Devonshire care nu găsește degradator de a fi presedintele lui »Barrow Steel Company«. Membrii actualului cabinet conservator dețin nu mai puțin ca 64 de direcțiuni la diverse societăți comerciale, industriale, sau miniere. În Anglia, astăzi, marea chestiune nu e de a ști cum să scape de comerț, ci cum să-l introducă mai bine. Presedintele republicii franceze a fost toată viața sa comerciant. Vechiul dispreț pentru comerț a dispărut acum cu de-vărsire.

Acum câți-va ani, împăratul Germaniei a vrut să ridice la gradul de prinț imperial pe amicul său Krupp, celebrul fabricant de oțel. Dar acest om de afaceri era prea mândru de uzinele sale și de a fi fiul părintelui său; el rugă pe împărat să nu-l facă ași perde rangul ce-l ocupă ca prinț al oțelului. Fiul lui Krupp care a urmat pe tronul tatălui său, ar răspunde astăzi, fără îndoială, în același mod. Acesta e, astăzi, monarch egal cu împăratul său și după câte am auzit despre tânărul rege Krupp, el e tot așa de mândru de poziția sa, ca și împăratul de sceptrul său.

Foloasele carierei comerciale

Pot să vă recomand fără teamă cariera comerțului, ca una ce este un câmp larg pentru exercitarea celor mai înalte facultăți ale omului, și a celor mai bune însușiri ale firei omenestii.

Cariera unui mare comerciant, a unui bancher, a unui șef de industrie, eu o găsesc mai favorabilă dezvoltării facultății spiritului, căci dezvoltă judecata, o desbracă de prejudecăți și menține spiritul deschis. Mai știu apoi, că izbândă trainică nu poate fi dobândită decât prin o purtare corectă și cinstită, prin deprinderi ireproșabile, și prin întrebunțarea bunului simț și a unei judecăți sănătoase în toate relațiunile vieții, căci creditul și încrederea se îndepărtează de omul de afaceri stângăciu în vorbă sau în fapte și cu deprinderi destrăbălate.

Pentru cel prost e loc în oricare profesiune liberă (prost ca un copil în afară de specialitatea lui și totuși priceput în această specialitate), dar nimeni n'a văzut vreodată un prost reușind în afaceri. Omul care n'are judecata sănătoasă, nu poate reuși. Cariera comercială e o școală grea pentru toate virtuțile. Ea procură o supremă răsplată pe care nici o altă carieră n'o poate oferi. Mă gândesc la nobilele fapte bune pe care le face cu puțință. Cui mai mult, ca oamenilor de afaceri, datorim noi universitățile noastre, colegiile, bibliotecile, și instituțiunile noastre de educație?

Printre monumentele pe care le poate lasă un om după el, care e în stare să transmită cu mai multă siguranță generațiunilor viitoare, un nume mai binecuvântat de binecuvântările a mii de suflete cari vor primi între aceste ziduri, cel mai mare bine, învățătura sănă-

toasă și liberală? Aceste monumente opera acelor oameni convinși, că prisosul bogăției este un depozit sfânt pe care deținătorul lui trebuie să-l administreze în timpul vieții spre cel mai mare folos al semenilor lui.

— Va urma —

Urcare de abonament

Aducem următoarele la cunoștința stimaților noștri abonați:

Scumpetea mereu crescândă a hârtiei, cernelei și a celui alt material necesar pentru efectuarea ziarului — ne-a silit ca dela 1 Septembrie să urcăm prețul unui exemplar al ziarului nostru dela 6 fileri la 10 fileri.

În conformitate cu aceasta urcare a prețului pentru cititorii cu numărul, trebuie să urcăm și prețul abonamentului.

În consecință, abonamentul ziarului nostru va fi până la finele anului:

Pentru ziarul zilnic:

Pe 3 luni — — — — — Cor. 7.20

Pentru ziarul săptămânal:

Pe 3 luni — — — — — Cor. 2.50

Abonamentul pentru abonații noi la mai multe exemplare e până la anul nou 1 coroană.

Avem credința, că stimații noștri abonați vor lua în considerare motivele serioase cari ne îndeamnă la această urcare a prețului de abonament, și ca și înainte ne vor acorda același sprijin cald.

Noi la rândul nostru ne vom sili a face din ziarul nostru cel mai bine informat, și cel mai interesant ziar zilnic român din Ungaria.

Rugăm pe abonații noștri să achite fără întârziere plata abonamentului în restanță.

Acelora cari adună abonamente, și împart foile, dăm următorul rabat:

La 10 foi una pe deasupra

La 20 foi — — — — — 10%

Dela 25 de foi în sus — — — 20%

Dela 30 foi în sus — — — 25%

din taxa de abonament.

La muncă, toți cei vechi, sinceri și adevărați binevoitori și sprijinitori ai noștri

Cu dragoste frățească:

ADMINISTRAȚIA

„Foaia Poporului Român“

Budapesta, VII., Ilka-u. 36

Aviz abonaților!

Ne sosesc îndărăt ziare dela poștă, de multe ori fără a fi indicat motivul. Rugăm pe stimații abonați cari nu primesc regulat ziarul, să ne aducă aceasta la cunoștință, scriindu-ne cât mai citeț și mai complet adresa lor.

Administrația ziarului

Foaia Poporului Român.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.